

30. november 2005

Bilag om sektorforskningsinstitutioner¹

Danmark har 15 sektorforskningsinstitutioner². Sektorforskningsinstitutioner er meget forskellige i opgaver, størrelse og bevillingsstruktur, jf. tabel 1. Finanslovens hovedkonto for hver sektorforskningsinstitution er typisk opdelt i bevillinger til almindelig virksomhed, indtægtsdækket virksomhed og tilskudsfinansieret forskning. For de fleste institutioners vedkommende er førstnævnte bevillingstype dominerende og udgør i alt 1,5 mia. kr. for sektorforskningsinstitutionerne.

Tabel 1. Sektorforskningsinstitutionernes bevillingsstruktur i 2005, mio. kr.

Udgifter (brutto) (mio.kr.)	Alm. virk- somhed	Tilskuds- finansieret Forskning	Øvrige virk- somhed 1)	Omsætning i alt
Statens Byggeforskningsinstitut (SBI)	35,9	23,8	4,0	63,7
Socialforskningsinstitutet (SFI)	40,5	15,3	40,9	96,7
Kennedy Institutet - Statens Øjenklinik	30,6	3,0	9,2	42,8
Statens Institut for Folkesundhed (SIF)	13,9	24,1	1,0	39,0
Arbejds miljøinstitutet (AMI)	72,8	25,0	0,4	98,2
Forskningscenter Risø (RISØ)	243,5	172,0	108,0	523,5
Danmarks Rumcenter (DRC)	38,2	10,7	-	48,9
Danmarks Miljøundersøgelser* (DMU)	135,5	67,1	58,9	261,5
Danmarks og Grønlands Geologiske Under-	127,3	66,0	25,0	218,3
Danmarks JordbrugsForskning (DJF)	277,9	216,9	42,2	537,0
Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU)	86,5	75,1	18,0	179,6
Danmarks Fødevarerforsknings	324,0	60,8	57,9	442,7
Danmarks TransportForskning (DTF)	15,8	4,5	-	20,3
Sektorforskningsinstitutioner, i alt	1.484,2	764,3	323,3	2.571,8

1) Udgifter der ikke kan henføres til sektorforskningsinstitutionens alm. virksomhed eller tilskudsfinansieret forskning

Kilde: Finanslov for 2005, * suppleret med institutionens egne opgivelser.

Det fremgår ikke af finansloven, hvor stor en del af institutionens bevilling, der forventes anvendt til forskning. På baggrund af ressortministerierne indberetninger til det statslige forskningsbudgetsystem, vurderes institutionernes basismidler at være på 0,8 mia. kr. Sammenstillet med finanslovens tal for institutionernes konkurrencemidler på 0,8 mia. kr., har sektorforskningsinstitutionerne et samlet forskningsomfang på 1,6 mia. kr., jf. tabel 2.

¹ Dette bilag er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Bilaget er sendt til Globaliseringsrådet som faktuel baggrund for rådets drøftelser. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for bilaget.

² Bilaget omhandler 13 af de 15 sektorforskningsinstitutioner, som i dag er omfattet af lov om sektorforskningsinstitutioner fra 2004. Det er valgt at udelade Statens Serum Institut og Forsvarets Forskningstjeneste, da begge institutioner har undtagelser i forhold til sektorforskningsloven.

Det fremgår, at institutionernes basismidler udgør ca. 52 pct. af den samlede forskning, men med stor variation institutionerne imellem. Hvad angår basisforskningsmidlernes andel af institutionernes samlede omsætning, er den gennemsnitlige andel ca. 32 pct. for sektorforskningsinstitutionerne, men med variationer mellem institutionerne.

Sektorforskningsinstitutionernes faste bevilling til almindelig virksomhed på i alt 1,5 mia. kr., herunder ca. 0,8 mia. kr. til forskning, kan sammenlignes med universiteternes faste tilskud på i alt 6,4 mia. kr., herunder basisbevillingen til forskning på 4,5 mia. kr.³

Table 2. Sektorforskningsinstitutionernes forskningsvirksomhed, 2005

Udgifter (brutto) (mio.kr.)	Basis- midler (mio. kr.)	Konkur- renceud- satte midler (mio. kr.)	Forsk- ning i alt (mio. kr.)	Basis- midlers andel af samlet forsk- ning, (pct.)	Basis- midlers andel af sam- let om- sætn. 1) (pct.)
Statens Byggeforskningsinstitut (SBI)	35,9	23,8	59,7	60,1	56,4
Socialforskningsinstituttet (SFI)	40,9	15,3	56,2	72,7	42,1
Kennedy Institutet - Statens Øjenklinik	6,5	3,0	9,5	68,4	15,2
Statens Institut for Folkesundhed (SIF)	7,1	24,1	31,2	22,8	18,2
Arbejds miljøinstituttet (AMI)	59,8	25,0	84,8	70,5	60,9
Forskningscenter Risø (RISØ)	221,1	172,0	393,1	56,2	42,2
Danmarks Rumcenter (DRC)	36,9	10,7	47,6	77,5	75,5
Danmarks Miljøundersøgelser* (DMU)	42,5	67,1	109,6	38,8	16,3
Danmarks og Grønlands Geologiske Under-	57,2	66,0	123,2	46,4	26,2
Danmarks JordbrugsForskning (DJF)	153,8	216,9	370,7	41,5	28,7
Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU)	41,9	75,1	117,0	35,8	23,3
Danmarks Fødevarerforskning	103,4	60,8	164,2	63,0	23,4
Danmarks TransportForskning (DTF)	8,6	4,5	13,1	65,6	42,4
Sektorforskningsinstitutioner i alt	815,6	764,3	1.579,9	51,6	31,7
Universiteter i alt	4.537,0	2.635,7	7.172,7	63,3	32,6

1) Institutionens samlede omkostninger (brutto)

Kilde: Finanslov for 2005, bortset fra kolonne B, som stammer fra ressortministeriernes indberetning til det statslige forskningsbudgetsystem, december 2004. * suppleret med institutionens egne opgivelser.

Betragtes de eksterne forsknings- og udviklingsmidler, som de 13 vurderede sektorforskningsinstitutioner og de 12 universiteter modtager ud over basismidlerne, under ét, modtager sektorforskningsinstitutionerne i alt 0,8 mia. kr., svarende til 20 pct. af de betragtede eksterne midler, mens universiteterne tegner sig for de øvrige 80 pct. (3,8 mia. kr.). Ser man på de eksterne forsknings- og udviklingsmidler som andel af den samlede omsætning, udgør denne for sektorforskningsinstitutioner 45 pct. og for universiteter 36 pct.⁴

³ Beløbet er inklusive forskningsoverhead på 13 pct.

⁴ Tallene er fra forskningsstatistikken for den offentlige sektor 2003. Statistikken bygger på indberetninger fra institutionerne om, hvor meget forskning og udviklingsarbejde der er udført, uanset finansieringskilde og uanset bevillingsår. Det er alene forskningsudgifter, der indgår. Udgifter til uddannelse, myndighedsopgaver og andet indgår ikke.

Opdelt på de *forskellige* typer af eksterne kilder har sektorforskningen relativt mange eksterne midler fra EU-midler, andre udenlandske kilder og andre statslige midler, mens universiteterne omvendt har særligt mange eksterne midler fra de øvrige fem kategorier, jf. tabel 3. I den beregnede fordeling tages der hensyn til, at universitetssektoren er ca. fem gange større end sektorforskningen og dermed har andre muligheder for at tiltrække eksterne midler. Det ses, at billedet hermed er mere blandet.

Tabel 3. Sektorforskningsinstitutioners og universiteters andel af eksterne kilder, 2003

	Samlede midler 1) (mio. kr.)	Absolut procentfordeling		Beregnet procentfordeling, der tager hensyn til institutionernes størrelse (målt i basismidler) 2)	
		Sektorforskningsinstitutionernes andel af de samlede midler (pct.)	Universiteternes andel af de samlede midler (pct.)	Sektorforskningsinstitutionernes andel af de samlede midler (pct.)	Universiteternes andel af de samlede midler (pct.)
Eksterne midler i alt	3.803	20	80	56	44
heraf					
Andre statslige midler	1.066	34	66	58	42
Forskningsrådsmidlerne	955	17	83	60	40
Organisationer og fonde	743	10	90	73	27
EU-midler	375	22	78	51	49
Danske virksomheder	252	10	90	44	56
Andre offentlige midler (primært amtskommunale midler)	197	13	87	37	63
Andre udenlandske	144	23	77	35	65
Udenlandske virksomheder	71	7	93	28	72

Kilde: Forskningsstatistikken for den offentlige sektor, 2003

1) Forskning udført ved øvrige offentlige institutioner svarende til 614 mio. kr. er ikke inkluderet

2) For at opnå et sammenligningsgrundlag, der tager hensyn til institutionernes størrelse, er beregningen foretaget ved, at sektorforskningens faktiske basismidler vægtes med en faktor fem, mens universiteternes eksterne midler er fastholdt uforandret. Herefter er de to opgørelser sat i forhold til hinanden, inden for hver af de forskellige eksterne finansieringskilder.

Ses der på Forskningsrådenes opgørelser over fordelingen mellem midler bevilget gennem henholdsvis Det Frie og Det Strategiske Forskningsråd, udgør de frie forskningsmidler (primært rettet mod grundforskning) ca. 75 pct. heraf. Det Frie Forskningsråd har i 2005 en udgiftsbevilling på 922,9 mio. kr.

Forskningsrådene offentliggør årligt statistik over ansøgninger og bevillinger. Statistikken er opdelt på hovedansøgerens ansættelsessted, herunder universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Succesraten – ansøgninger som imødekommes – opgøres for hvert af de faglige forskningsråd. På den baggrund er det muligt at vurdere, hvordan hhv. universitetsansøgningerne og sektorforskningsansøgerne klarer sig i konkurrencen om forskningsrådenes midler.

Baseret på de seneste fem års statistik for perioden 2000-2004 har universiteterne overordnet set klarer sig bedre end sektorforskningen i de fleste tilfælde, men med variationer mellem de enkelte år og mellem de forskellige forskningsområder. Eksempelvis klarer universiteterne sig godt inden for sundheds- og naturvidenskab, mens sektorforskningsinstitutionerne klarer sig godt inden for samfundsvidenskab.

Sektorforskningsinstitutionerne ledes af bestyrelser, der er uafhængige af vedkommende minister. Med sektorforskningsloven fra 2004 blev det lovbestemt:

- At mindst en fjerdedel af bestyrelsesmedlemmerne skal være anerkendte forskere.
- At institutionerne skal indgå resultatkontrakt med ressortministeren om institutionens opgaver.
- At forskningskvaliteten skal evalueres løbende.

Sektorforskningsinstitutionerne er forpligtet til at deltage i uddannelsesaktiviteter inden for områder, hvor institutionen besidder en særlig viden. I 2004 var 265 ph.d.-studerende tilknyttet en sektorforskningsinstitution ud af en samlet ph.d.-produktion på over 1.000.

Ca. 300 kandidatstuderende ud af en produktion på ca. 10.000 kandidater skrev samme år speciale på en sektorforskningsinstitution. 29 bachelorstuderende ud af en samlet produktion på 13.066 bachelorer var knyttet til en sektorforskningsinstitution.⁵

For evt. faktuelle spørgsmål: Kontorchef Helle Otte, Videnskabsministeriet, telefon 3392 9082

⁵ Tallene er baseret på institutionernes indberetninger til Sektorforskningens Direktørkollegium (SE-
DIRK).